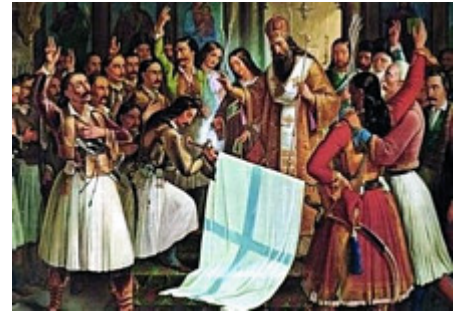

Ο μύθος της 25ης Μαρτίου 1821 και της Αγίας Λαύρας

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

«Θεωρήσαντες ότι η ημέρα της 25 Μαρτίου, λαμπρά καθ' εαυτήν εις πάντα Έλληνα διά την εν εαυτή τελουμένην εορτήν του Ευαγγελισμού της Υπεραγίας Θεοτόκου, είναι προσέτι λαμπρά και χαρμόσυνος διά την κατ' αυτήν την ημέραν έναρξιν του υπέρ της ανεξαρτησίας αγώνος του Ελληνικού Έθνους, καθιερούμεν την ημέραν ταύτην εις το διηνεκές ως ημέραν ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΟΡΤΗΣ».

Εν Αθήναις τη 15η Μαρτίου 1838

ΟΘΩΝ

Ο επί των εκκλησιαστικών κ.τ.λ.

Γραμματέύς της Επικρατείας

Γ. ΓΛΑΡΑΚΗΣ

Ο θρύλος της Αγίας Λαύρας

Το οθωνικό διάταγμα, με το οποίο ορίστηκε αυθαίρετα η έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης του Εικοσιένα στις 25 Μαρτίου, αργότερα, μετά από χρόνια, το συμπλήρωσαν τόσο η κληρική παράδοση, όσο και η λόγια παράδοση των προκρίτων και ολοκλήρωσαν έτσι την πλαστογράφηση του Εικοσιένα. Αυτές τοποθέτησαν την επανάσταση στη μονή της Αγίας Λαύρας των Καλαβρύτων και επέλεξαν τον επίσκοπο Παλαιών Πατρών Γερμανό να υψώνει τη σημαία της Επανάστασης στη μονή αυτή, στις 25 Μαρτίου. Αυτό είναι ένα ιστορικό ψέμα, που έγινε θρύλος. Γιατί είναι ιστορικά εξακριβωμένο ότι η Επανάσταση άρχισε πριν τις

25 Μαρτίου και ότι ο Π. Π. Γερμανός δε σήκωσε τη σημαία της Επανάστασης στη μονή της Αγίας Λαύρας στις 25 Μαρτίου, γιατί την ημέρα αυτή δε βρισκόταν στην Αγία Λαύρα, αλλά στα Νεζερά (Αίγιο) της Αχαΐας, όπως ο ίδιος γράφει στα απομνημονεύματά του. Αλλά και τα τεκμήρια που υπάρχουν διαψεύδουν το θρύλο αυτό, καθώς και οι ιστορικοί της εποχής εκείνης Σ. Τρικούπης, Ι. Φιλήμων, G. Finlay στους οποίους θα αναφερθούμε παρακάτω.

Το πλάσιμο του θρύλου αυτού έχει την αφορμή του στο εορτασμό της Εθνικής Γιορτής στις 25 Μαρτίου, που αυθαίρετα ορίστηκε από το οθωνικό διάταγμα στις 15.3.1838. Κατά τους ιστορικούς της εποχής εκείνης έχει την αφετηρία του στη μετάβαση των δύο Επισκόπων Παλιών Πατρών Γερμανού και Κερνίτσης Προκόπιου μαζί με τους προεστούς της Αχαΐας, από τα Καλάβρυτα στη Μονή της Αγίας Λαύρας στις 10.3.1821, που έγινε αποκλειστικά και μόνο για την ασφάλειά τους, να κρυφτούν για να μη συλληφθούν από τους Τούρκους.

Ο Π. Πατρών Γερμανός μάλιστα, στη σύσκεψη του Αιγίου, διαφώνησε με την επαναστατική στρατηγική των Φιλικών. Όταν στις 21 Μαρτίου δίνονταν οι μάχες στους δρόμους της Πάτρας με αρχηγό τον τσαγκάρη Παναγιωτάκη Καρατζά, ο Γερμανός λούφαζε με τους προεστούς στη μονή Ομπλού. Εκεί δολοφόνησαν τον Καρατζά, λίγους μήνες μετά στις 4 Σεπτέμβρη, οι Κουμανιωταίοι, άνθρωποι δικοί του (Βλ. Ν. Βαρδιάμπαση, Π. Καρατζάς: ο τσαγκάρης που ξεκίνησε την Επανάσταση του 1821, «Ελευθεροτυπία», 3-7-1993).

Όμως, ύστερα από 19 χρόνια, πρόκριτοι και αρχιερείς διαστρέβλωσαν τους πραγματικούς λόγους της μετάβασης αυτής και παραποίησαν την αλήθειά τους. Απέδωσαν την άφιξη του Γερμανού και των άλλων, στις 10.3.1821, στο μοναστήρι της Αγίας Λαύρας, στην κήρυξη της Επανάστασης και έπλασαν το μύθο της ύψωσης της σημαίας της Επανάστασης στη μονή της Αγίας Λαύρας από τον Π.Π. Γερμανό στις 25 Μαρτίου. Κίνητρο του μύθου αυτού ήταν να περιβληθούν αυτές οι κοινωνικές ομάδες, οι προεστοί και το ανώτερο ιερατείο, με την τιμή ότι αυτές είχαν αρχίσει τον Αγώνα και είχαν πρωτοστατήσει σ' αυτόν, και να μοιραστούν έτσι τη δόξα από τους πραγματικούς αγωνιστές και δημιουργούς του Εικοσιένα και της Εθνικής Παλιγγενεσίας, ενώ αυτές οι ομάδες ήταν απούσες από την Επανάσταση και αντέδρασαν έντονα και επικίνδυνα στην προετοιμασία της Επανάστασης και την κήρυξή της. Έτσι ολοκλήρωσαν την πλαστογράφηση της Επανάστασης του Εικοσιένα, καλύπτοντάς την, για πολιτική και κοινωνική σκοπιμότητα, με θρησκευτικό μανδύα. Ιερή η ημέρα της 25ης Μαρτίου που ξεκίνησε η Επανάσταση, η εορτή του Ευαγγελισμού της Υπεραγίας Θεοτόκου.

Ιερός ο τόπος από τον οποίο ξεκίνησε, η μονή της Αγίας Λαύρας. Και ιερό το χέρι που ύψωσε τη σημαία της Επανάστασης, αυτό του επισκόπου Παλαιών Πατρών Γερμανού.

Ο μύθος του Ελληνοχριστιανισμού και του «Θεού της Ελλάδος» απαιτούσε για την Επανάσταση, μια ιερή ημερομηνία όπως αυτή του Ευαγγελισμού, ένα μοναστήρι και έναν επίσκοπο και τα στρίμωξε όλα αυτά σε ένα παραμύθι που μπάζει από παντού. Είναι γνωστό, πως σε προγενέστερες ημερομηνίες είχαν ξεσηκωθεί τα Καλάβρυτα, η Βοστίτσα, η Καρύταινα, η Καλαμάτα, το Γύθειο, τα Σάλωνα και ο Πραστός.

Ο ίδιος ο Π. Πατρών Γερμανός δεν αναφέρει στα απομνημονεύματά του, που έγραψε στα τελευταία του και πρωτοκυκλοφόρησαν το 1837, λέξη για την υποτιθέμενη συγκλονιστικότερη στιγμή της ζωής του. (*Η επίμαχη εξιστορούμενη περίοδος, βρίσκεται στις σελίδες 27-30, απ' όπου προκύπτει, ότι εκείνες τις ημέρες ο Γερμανός «λούφαζε» στα Νεζερά, ενώ την 25η Μαρτίου βρισκόταν στην Πάτρα*).

Η προφανούς σκοπιμότητας επινόηση της ημερομηνίας αυτής, που τίποτα δεν δικαιολογεί την συμπερίληψή της στις δέλτους της Ιστορίας, προήλθε το 1835 από τον Κωλέττη και υλοποιήθηκε το 1838 (Β. Σφυρόερα, “Η επέτειος της Εθνεγερσίας”, “Καθημερινή-Επτά Ημέρες”, 1-3-2001).

Ο Σπυρίδων Τρικούπης είχε το θάρρος να παραδεχθεί:

Ψευδής είναι η εν Ελλάδι επικρατούσα ιδέα, ότι εν τη μονή της Αγ. Λαύρας ανυψώθη κατά το πρώτον η σημαία της Ελληνικής Επαναστάσεως...

(“Ιστορία της Ελληνικής Επαναστάσεως”, τ. Α΄, σ.312, εκδ. Β΄)

Ο Ι. Φιλήμων αποκαλεί τον μύθο της Λαύρας “ψεύδος παχυλόν” (“Δοκίμιον Ιστορικόν περί της Φιλικής Εταιρείας”, τ.Γ΄, σ.22-1834). Ο καθηγητής Απ. Β. Δασκαλάκης ομολογεί:

...ουδέν επαναστατικόν γεγονός εσημειώθη εν τη Μονή της Αγίας Λαύρας. Κατά την 25ην Μαρτίου ουδείς ευρίσκετο εν Λαύρα...

(“Πως εκηρύχθη η Επανάστασις εις την Πελοπόννησον”, “Πελοποννησιακή Πρωτοχρονιά”, 1962”)

Όσοι αναζητούν την παντιέρα του Γερμανού, βρίσκουν σανίδα σωτηρίας στον Γάλλο Φρανσουά Πουκεβίλ, ο οποίος, καίτοι απών, περιγράφει την τελετή μελοδραματικά αλλά χωρίς ημερομηνία στην “Ιστορία της αναγεννήσεως της Ελλάδος” (1824).

(Στην εικόνα, σχετικό δημοσίευμα στην γαλλική εφημερίδα «Le Constitutionnel», στις 6 Ιουνίου 1821, το οποίο έγινε με την φροντίδα του Πουκεβίλ και του αδελφού του, ο οποίος ήταν πρόξενος στην Πάτρα και φέρει τον τίτλο «Ομιλία του Γερμανικού (Γερμανού), έξαρχου της πρώτης Αχαΐας, αρχιεπίσκοπου Πατρών, προς τον κλήρο και τους πιστούς της Πελοποννήσου, που εκφωνήθηκε στο μοναστήρι των Αδελφών της Λαύρας του όρους Βελέν (Βελιά), την 8η (20ή) Μαρτίου 1821»).

Η εγκυρότητα της μαρτυρίας του Πουκεβίλ, βυθίζεται στα νερά του Ευρώτα μαζί με τους κύκνους και τα ποταμόπλοια που ο ευφάνταστος Γάλλος είδε χωρίς να έχει ταξιδέψει ακόμη στη Λακωνία, αφού έγραψε αιχμάλωτος στην Τριπολιτσά το “Voyage en Moree...”(1805). Ο κληρικόφρων Πουκεβίλ φαντασιωνόταν πως οι

Άγγλοι, Γερμανοί και Ελβετοί ιερωμένοι ξεσήκωσαν τους φιλέλληνες συμπατριώτες τους στέλνοντάς τους να πολεμήσουν στην Ελλάδα!

Απάντηση σ' αυτή του την πλάνη πήρε από τον δρα Albert Schott («Erläuternder Nachtrag zu Pouqueville's 'Geschichte der Wiedergeburt Griechenlands'»-τ. 4ος, Χαϊδελβέργη 1825), πρόεδρο του φιλελληνικού κοιμιτάτου Στουτγκάρδης που υποστήριξε τον κοσμικό χαρακτήρα του φιλλελληνισμού, υπογραμμίζοντας πως κανένα χριστιανικό κράτος ως κράτος δεν βοήθησε την Επανάσταση πριν το Ναυαρίνο.

Την ωμή πραγματικότητα παρουσίασε ο Τάκης Σταματόπουλος («Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός χωρίς θρύλο»- 1958), γράφοντας πως στη Λαύρα, όχι μόνο δεν σηκώθηκε καμιά σημαία αλλά εκεί, όπως το περιγράφει κι ο Φωτάκος, εκδηλώθηκε ο φόβος των κοτζαμπάσηδων, που ψάχνανε που θα κρυφτούνε, και η προσπάθειά τους για ματαίωση της Επανάστασης. Μάλιστα είχανε φροντίσει παλιότερα να κλείσουνε τον Παπαφλέσσα που υποδαύλιζε την ιδέα, στην μονή Σιδηρόπορτας (το αναφέρει ο Κ.Δεληγιάννης), απ' όπου βγήκε στις 22 Μαρτίου. Είναι μάλιστα γνωστό, πως ο Γερμανός ενοχλήθηκε από την επαναστατική ορμή του Παπαφλέσσα και τον αποκάλεσε (στα «Απομνημονεύματά» του): «Άνθρωπο απατεώνα και εξωλέστατο» που φρόντιζε «να ερεθίση την ταραχήν του έθνους».

καιρον καὶ ἀνέτοιμόν· ὁ δὲ Δικαίος, ἄνθρωπος ἀπαταιῶν καὶ
ἐξωλέστατος¹⁾), περὶ μηδενὸς ἄλλου φροντίζων εἰμὴ τίινι τρόπῳ νὰ
ἐρεθίσῃ τὴν ταραχὴν τοῦ ἔθνους, διὰ νὰ πλουτήσῃ ἐκ τῶν ἀρ-
παγῶν, τοὺς ἐβεβχίωνεν, ὅτι εἶναι τὰ πάντα ἔτοιμα, πλάττων

Για να μην αδικηθεί ο δεσπότης, πρέπει να επισημανθεί πως όντως ο ιδιωτικός βίος του αρχιμανδρίτη ήταν έκλυτος.

Διάδοση και χάλκευση του θρύλου

Ο θρύλος της μονής της Αγίας Λαύρας δεν πρέπει να είχε κυκλοφορήσει πριν από την έκδοση του οθωνικού διατάγματος στις 15.3.1838. Και αυτό γιατί οι αδίστακτοι συντάκτες του θα τολμούσαν να θεωρήσουν στο διάταγμά τους το θρύλο αυτό ως ιστορικό γεγονός, όπως τόλμησαν και πλαστογράφησαν την ημέρα έναρξης της Επανάστασης του Εικοσιένα.

Σύνταγμα, κατά την οθωνική τυραννία, δεν υπήρχε, που θα εγγυόταν τις ελευθερίες του ελληνικού λαού. Κι αυτοί, με την αλαζονεία της δύναμής τους,

ήταν ασύδοτοι και κυνικοί στη λήψη των αυταρχικών αποφάσεών τους με έκδοση βασιλικών διαταγμάτων. Οι αγωνιστές του Εικοσιένα ήταν σε εξοντωτικό διωγμό. Ποιοι και σε ποιον να διαμαρτυρηθούν για το ανοσιούργημα της πλαστογράφησης του Εικοσιένα με την οθωνική τρομοκρατία;

Το 1840 ο θρύλος αυτός κυκλοφόρησε, αλλά δεν είχε ελεγχθεί, κατά τον ιστορικό Ι. Φιλήμονα. Η διάδοση του θρύλου αυτού βοηθήθηκε από τη ζωγραφική του Θ. Βρυζάκη (1814 – 1878) «Υψωσις της σημαίας της Επανάστασεως εις την Αγίαν Λαύραν», που είναι φανταστική και φιλοτεχνήθηκε το 1851. Ο θρύλος διαδόθηκε πλατιά ύστερα από το 1854.

Ακόμη και μερικοί ιστορικοί, που δε στάθηκαν στο ύψος του τίτλου του ιστορικού, που το αίτημά του είναι η αναζήτηση της ιστορικής αλήθειας, με το χρέος να την αποκαλύψουν και να την προβάλουν, μπήκαν στο λούκι της οργανωμένης, με ευρύ δίκτυο, παραχάραξης του Εικοσιένα. Αυτοί αποσιώπησαν ή παραποίησαν τις υπάρχουσες ιστορικές πηγές, που διαψεύδουν το θρύλο της Αγ. Λαύρας και τον παρουσίασαν σε σχολικά βιβλία, σε ιστορίες, εγκυκλοπαίδειες και άρθρα τους, ως αλήθεια ιστορική. Ενώ το χρέος τους προς την ιστορική αλήθεια, εάν ήταν άξιοι του τίτλου του ιστορικού, είναι να φέρουν στο φως τις ιστορικές πηγές, που διαψεύδουν τεκμηριωμένα το θρύλο αυτό και να πρωτοστατήσουν για την αποβολή του από την ιστορία. Προέχει η ιστορική αλήθεια και όχι τα συμφέροντα των κοινωνικοπολιτικών δυνάμεων που διακινούν και συντηρούν το θρύλο αυτό, ούτε και αν θιγεί το κύρος της εκκλησίας με την αποβολή του θρύλου αυτού από την ιστορία. Γιατί, η ιστορική αλήθεια συμβάλλει στην καλλιέργεια της ιστορικής συνείδησης, της ορθής αντίληψης για την κοινωνική πραγματικότητα και της ορθής κρίσης για τα πολιτικά πράγματα που συμβαίνουν και εξελίσσονται γύρω μας και τα οποία βιώνουμε, ώστε η ορθότητα της κρίσης αυτών να διαμορφώνει σωστά τις πολιτικές μας και κοινωνικές μας πεποιθήσεις, για την ωφέλεια όλου του λαού και του έθνους.

Τέλος ακόμα και στην περίπτωση που δεχτούμε την άποψη ότι, ο Αλέξανδρος Υψηλάντης είχε προαποφασίσει το 1820, ως επίσημη ημερομηνίας κήρυξης της ελληνικής επανάστασης την 25η Μαρτίου, ή ότι ο Π. Π. Γερμανός ευλόγησε την επανάσταση με την κουμπούρα στο κεφάλι, το γεγονός αυτό δεν αλλάζει την τελική διαστρέβλωση της ιστορικής αλήθειας.

Πηγές

rizospastis.gr | roides.wordpress.com | el.wikipedia.org